

A vádalku és annak a hatékony és tisztességes jogi védelemmel kapcsolatos feszültségeinek összehasonlító elemzése

Samantha Joy Cheesman

Doktori értekezés
Tézisfüzet

Témavezető: Prof. Dr. Badó Attila
Szegedi Tudományegyetem Állam-
és Jogtudományi Kar

Szeged, 2015

Tartalomjegyzék

1	Áttekintés	13
2	A kutatás célja és problémafelvetés	14
2.1	Mit jelent a tisztességes eljárás?	14
2.2	Milyen biztosítékok szükségesek...	15
2.3	Melyek azok a struktúrák/gyakorlatok...	16
3	A dolgozat felépítése	16
4	A dolgozat eredményei	18
5	Javaslatok	18
6	Publikációk	19

1 Áttekintés

Jelen disszertáció többek között azokkal a részletkérdésekkel foglalkozik, amelyek a védőhöz való joggal, mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik alapelvével kapcsolatban merülnek fel. A védőhöz való jogra vonatkozó rendelkezések az EU tagállamaiban jelentősen eltérnek. Erre való tekintettel az EU irányelvet fogadott el a tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról a büntetőeljárásban, ami megteremtheti a védőhöz való jog alapjait is, a tisztességes eljárás keretei között.

A disszertáció vizsgálja továbbá azokat az alkotmányos elméleteket, amelyek megalapozzák a jogállamiság és a tisztességes eljárás szerepét egy demokratikus társadalom fejlődésében. A releváns belső jogi rendelkezések mellett a tanulmány figyelmet fordít az Európai Emberi Jogi Egyezményre (EEJE), valamint az Európai Alapjogi Charta 47. cikkére, illetve arra, hogyan építették be a tagállamok a 6. Cikk (3) (c) bekezdését belső jogrendjükbe, és az új magyar Alaptörvény XXVI. 3. Cikk (3) bekezdésére, aminek értelmében a védőhöz való jogot az eljárás minden szakaszában biztosítani kell.

A disszertáció vizsgálja továbbá az Európai Emberi Jogi Bíróság (EEJB) legfontosabb releváns ítélkezési gyakorlatát [Salduz v Törökország (Application No. 36301/02)], és azt, mennyiben tekinthetők ezek a védőhöz való általános joghoz vezető út mérföldköveinek.

A dolgozat célja a védő általi védelem egyedi aspektusainak bemutatása, amelyek kapcsolódnak a tisztességes eljáráshoz való joghoz. A védő általi védelemhez való jog különböző szinten kap támogatást az EU tagállamaiban. Mivel az EU különböző tagállamaiban más-más gyakorlatot alkalmaznak, a büntetőeljárásban a tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló irányelv elfogadásával ezt egységesítették. Ez az irányelv lehet az alapja a védő általi védelemhez való jognak a tisztességes eljárásban. Továbbá jelen dolgozat górcső alá veszi az alkotmányos elméleteket, melyek megalapozzák a jogállamiság és a tisztességes eljárás fejlesztését egy demokratikus társadalmat fenntartva, különös hangsúlyt fektetve a tisztességes eljáráshoz való jogra. Szem előtt tartva a lényeges hazai rendelkezéseket, figyelmet fordítunk az EEJE-re és az Európai Alapjogi Chartára.

Az eredeti hipotézis az volt, hogy a tárgyalás poszt-modernista értelmezése teljes mértékben ellentétes a tisztességes eljáráshoz való joggal, mivel az alapvető jogok nyelve modernista terminológiába van ágyazva. A dolgozat megvizsgálta azokat az eszközöket, amelyek a tisztességes eljáráshoz való jogot megvédik és fenntartják. A nemzeti és regionális dokumentumokat egy összehasonlító perspektívában elemeztük. A dolgozatban leírtak szerint ezek a rendelkezések azért jöttek létre, hogy biztosítsák a tisztességes eljáráshoz való jogot. Amennyiben nem megfelelően tartják be ezeket a rendelkezéseket, valójában aláássák a tisztességes eljáráshoz való jog szentségét, pontosan azt a jogintézményt, amelyet fenn kell tartaniuk. Jelen disszertáció normatív és összehasonlító megközelítéssel vizsgálta meg az állam és az vádlott között felmerülő feszültségeket a tisztességes eljáráshoz való jog védelmét illetően. A következő országokat vizsgáltuk meg összehasonlító perspektívában: az Egyesült Királyság, Magyarország, Németország, Olaszország, Szerbia és az Amerikai Egyesült Államok. Ezeket az országokat az alapján választottuk ki, hogy mindegyik működő példája a vádalku különböző alkalmazásainak.

A vádalku gyakorlata megkérdőjelezi a tárgyalás legfontosabb előfeltételét; ami az, hogy megtaláljuk az igazságot, és hogy igazságot tegyünk. Az eltérő jogi megoldásokat

fogjuk vizsgálni a szélesebb európai kontextusban, az olyan dokumentumok, mint például az Európai Unió Stockholmi Programja (2009-2014) és ütemterve, milyen működési mechanizmusokat vezetett be. Ezeket a mechanizmusokat ugyanis eszközként használják, amely által a vádlott visszanyerheti jogi képviseletre vonatkozó, korábban elvesztett jogát.

A dolgozat továbbá figyelmet fordít a vádalku és az egyenlőség elve közötti kapcsolatra. Az egyenlőség elve védelmet nyújt az vádlottnak. Az EJEB létrehozott egy kétszintű vizsgálatot, a megjelenés vizsgálatát és a jelentős hátrány vizsgálatát az egyenlőség elvének betartása végett. Az egyenlőség elve kimondja, hogy a védő általi védelem a tisztességes eljárásához való jog alapvető eleme. A PhD értekezés azt állítja, hogy a jelenlegi jogi rendszer elavult, amennyiben az igazság jelenlegi poszt-modern nézeteit figyelembe vesszük. A dolgozat bemutatta, hogy az EJEB egyre szélesebb körű ítélkezési gyakorlatából leszűrhető, hogy az EJEB nem terjed ki a hatékony büntetőjogi védelem minden aspektusára. Ennek eredménye, hogy különböző gyakorlatok léteznek az egyes tagállamokban. A dolgozatban vizsgált országokban hiányosságok figyelhetők meg a vádlott hatékony védelmének biztosítását illetően. Továbbá, az EJEB szelleme és annak alkalmazása között más korlátok is kialakultak a hatékony büntetőjogi védelem tekintetében. Olyan gyakorlatok alakultak ki, amelyeket azért alkalmaztak, hogy hangsúlyozzák a tárgyalás hatékonyságát a vádlott számára az eljárásban biztosított védelem rovására, vagy az előzetes letartóztatás alkalmazása, amely olyan mechanizmusként működik, amely biztosítja a büntudatot.

Az EJEB megvizsgálta a vádalku témáját az EJEB lehetséges megsértésének szempontjából ahelyett, hogy a vádalku természetét és gyakorlatát vizsgálta volna. A vádalku nyilvánvaló pozitívumai mellett számos hátránnyal is bír. A legnyilvánvalóbb gond az, hogy ártatlan vádlottak bűnösnek vallják magukat egy olyan a bűncselekményben, amit nem követtek el.

Szükség van a tárgyalás céljának újraértékelésére és fontos kérdés ebben a vitában, hogy hogyan kellene a vádalkut értelmezni a modernizmus nyelvezetében, amikor valójában ez egy poszt-modern jogintézmény.

2 A kutatás célja és problémafelvetés

Annak érdekében, hogy meghatározzuk a kutatás célját, három fő kérdés merült fel.

2.1 Mit jelent a tisztességes eljárás?

A tisztességes eljárás fogalmát az EJEB, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, és az ítélkezési gyakorlatot az EJEB alapján állapítottuk meg. Továbbá a teljesen tisztességes tárgyalás koncepcióját figyelembe vettük ebben a tekintetben, mert fontos volt, hogy azonosítsuk a méltányosság paramétereit a tárgyaláson. Azért volt szükség ezen paraméterek létrehozására, mert szükséges eldöntetni, hogy a vádalku egyáltalán beleilleszkedik-e abba a vitába, ami a tisztességes eljárást kívánja definiálni. Az EJEB arra a következtetésre jutott, hogy a tisztességes eljárásnak kiterjesztető és ugyanakkor rugalmasnak is kell lennie. Ez a megközelítés lehetővé teszi, hogy alkalmazkodjanak a

változó időkhöz. Ezek a méltányosságról, a jogi tanácsadásról, és az igazságról szóló viták azt a kérdést vetik fel, hogy vannak-e mindenki számára elérhető jogok.

H.L.A Hart munkája arra a kérdésre összpontosít, hogy mi a „jog”, valamint ezen „jog” megsértésnek erkölcsi indoklásaival és a tisztességes eljáráshoz való joggal foglalkozik. Ezek a kategóriák azon a feltevésen alapulnak, hogy minden embernek joga van az egyenlő bánásmódhoz. Megállapítást nyert, hogy a méltányosság jelenlegi modern értelmezései nem tudnak megfelelően foglalkozni a vádalku által felvetett nagyon is valós problémákkal. Ezt bizonyítja az a közelmúltban az EJEB által hozott, a vádalkura vonatkozó döntés. Annak értékelésekor, hogy a tárgyalás tisztességes volt-e, az EJEB azt veszi figyelembe, hogy „egészében véve, garantálja-e, hogy a bűncselekménnyel vádolt személy jelen van és hatékonyan részt vesz az ellene folyó büntetőjogi meghallgatáson”.¹

Az EJEB arra helyezné a hangsúlyt, hogy vajon az eljárás egésze, beleértve a bizonyíték megszerzésének módját, igazságos volt-e. Azt, hogy mi minősül méltányosnak, a 6 cikk állapítja meg. Bekezdéseiben nem mindent kimerítő, csupán minimális követelményeket állít fel.²

2.2 Milyen biztosítékok szükségesek, hogy megvédjék a vádlott tisztességes eljáráshoz való jogát?

Megállapítást nyert, hogy a vizsgálatban részt vevő országok nemzeti jogszabályaiban és alkotmányában széleskörű jogokat védelmeznek. A három EU tagállamban létezik kiegészítő rendelkezés a minimumszabályok meghatározására, az EJEE meghatározása szerint. Ezen kívül léteznek EU irányelvek a kölcsönös bizalom és a harmonizáció szellemében, melyeknek célja az, hogy egységes szabályt hozzanak létre az alperes tárgyaláshoz való jogát illetően. Fontos, hogy a tárgyalás milyen típusú, mert ez kihat arra, hogy az egyenlőség elvét hogyan fogják fel és hogyan alkalmazzák. A széles körben elfogadott ókori római „audi alteram parten” elve, az egyenlőség elvének modern jogtudományban megtalálható elvének alapja, két részből áll. Az első az, hogy a bíróság elfogulatlan legyen, hogy legyen az ügy megítélésében és az eljárás lefolytatásában. Ennek az alapja elsősorban a független és pártatlan bíróság. Másrészt pedig azt a jogot jelenti, amely hozzáférést biztosít egy hatékony és egyenlő elbánást biztosító bírósághoz. Az „audi alteram parten” elv jelentősége az, hogy előírja, hogy az ügy mindkét oldala megismerhető legyen, mert nem igazságos, ha az egyik felet nem hallgatják meg. Ez nem csak azért van, mert a helyzet igazságtalan és egyoldalú lenne, hanem még ennél is fontosabb, hogy ennek hiányában nagyobb a hibázási lehetőség. Ehhez tartozik az az álláspont hogy olyan rendelkezések szükségesek, amelyek biztosítják a tisztességes eljárást mindkét fél számára. Mindaddig, amíg a bíró független, úgy tekinthető, hogy mindkét fél számára elérhető volt a tisztességes eljárás. Arra a tényre, hogy hibák is előfordulhatnak a rendszerben, Derven és Eakins tanulmánya hívja fel a figyelmet, amelyben ártatlan diákok bűnösnek vallották magukat. Az egyenlőség elve csak addig terjed, hogy mindegyik fél részére megadja ugyanazt a lehetőséget arra, hogy előadhassa az ügyét olyan feltételek mellett, amelyek nem helyezik a másik felet jelentősen hátrányos helyzetbe. Ha ezt alkalmazzánk

¹Zhuk v Ukraine Application Number 45783/05, Judgment of 21 October 2010, para 26

²Allan v U. K., Application Number 48539/99, Judgment of 5 November 2002, para 42

a vádalku esetében, önmagában az, ha mindkét fél előadhatná a saját ügyét, ennek a gyakorlatnak a feladását jelentené. Hibás az a vélekedés, amely szerint az eljárásbeli egyenlőség megegyezik az igazi és valós hatékony egyenlőséggel. Ez nem tükrözi a valós helyzetet. Annak érdekében, hogy bebizonyítsuk, hogy az egyenlőség elve sérült, be kell mutatni, hogy „jelentős hátrány” esete áll fenn. Az egyenlőség elvének számos elemet kell tartalmaznia. Olyan biztosítékokat, amelyek lehetővé teszik, hogy az igazságszolgáltatás minimális követelményei teljesüljenek. A vádalku, mivel nem illeszkedik a tárgyalás természetes és hagyományos keretei közé, több biztosíték nem alkalmazható.

2.3 Melyek azok a struktúrák/gyakorlatok, amelyek akadályozhatják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést?

Az első ilyen beazonosítható akadály, az intézményi hiányosságok és a politikai akarat hiánya, amelyek alkalmasak arra, hogy korlátozzák a hozzáférhetőséget. A fent említett probléma kapcsán megemlíthető az EJEB határozatainak eredménytelen végrehajtása, vagy az alapelvek téves értelmezése a hazai bíróságok által. Példa erre, ahogy az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága értelmezi a hatodik módosítást az ügyvédhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán. A másik akadály az igazságszolgáltatásban a jogi segítségnyújtás kérdése nemzeti szinten. Az EU tagállamok hatáskörébe tartozik a kinevezésekre vonatkozó jogi szabályozások elfogadása. A vizsgáltak között nincs olyan ország, ahol a jogi segítségnyújtás rendszere úgy működne, hogy az ne legyen akadálya az igazságszolgáltatásnak. Különösen két ország, az Egyesült Királyság és Magyarország emelhető ki a rossz jogi segítségnyújtás kapcsán. Az Egyesült Királyság esetében ez azt a feszültséget érinti, amely a szükséges reformok anyagi vonzatai és aközött húzódik, hogy bizonyos csoportok esznek a jogi képviselő lehetőségétől. Magyarországon a jogi segítségnyújtás gyengesége a jogi képviselők kiválasztásának a folyamatát érintő pártatlanságban rejlik. Mindkét ország esetében az alperesek a vádalkut választják a pénzügyi korlátaik miatt. Fontos megjegyezni, hogy ez a tendencia nem feltétlenül azért alakult ki, mert az egyének ezt szeretnék. Inkább annak köszönhető, hogy az intézményes keretek hiánya nem teszi lehetővé a pénzügyi támogatást a számukra azért, hogy az ügy a bíróság elé kerülhessen. Ezért a vádalku a legjobban elérhető út számukra.

3 A dolgozat felépítése

A disszertáció hét fejezetből áll. Öt fejezet kulcsfontosságú kérdéseket vet fel. Ezek a fejezetek abban segítenek, hogy jobban megértsük a vádalku gyakorlatának negatív és pozitív aspektusait. Az ezeket összekötő közös téma az, hogy öt különböző országot vizsgáltunk és elemeztünk összehasonlító megközelítést alkalmazva.

Az összehasonlító elemzés mellett három fontos témát vizsgáltunk mindegyik fejezetben. Ezek a témák az ártatlanság védelme, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és az egyenlőség elve. Mindezen témák a vádalku gyakorlata és a tisztességes eljáráshoz való jog fényében kerülnek megvitatásra. Mindhárom, párhuzamosan kifejtett résztéma egyformán fontos szerephez jut a dolgozat felépítésében.

A második fejezet bontja ki azt az elméleti keretet, ami meghatározza, hogy valójában mit értünk tisztességes eljárás alatt. Ez a fejezet a tisztességes eljárásról való jog fejlődésének történelmi hátterét vizsgálja, illetve azt, hogy a tisztesség fogalmát hogyan értelmezte az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága és az EJEK. A tisztességes eljárással kapcsolatban, a „due proces” fogalma került ismertetésre Packer duális demarkációs elméletén keresztül, ami azt jelenti, hogy vagy egy bűncselekmény ellenőrzési modell vagy a megfelelő eljárási modell kerül előtérbe. E két megközelítést használjuk, hogy bemutassuk az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréstől szóló, egymással versengő elméleteket.

A harmadik fejezet erre az elméleti keretre épít, amikor az EJEK által kialakított egyenlőség elvét vizsgáljuk. Az egyenlőség fogalmának fejlődését az ítélezési gyakorlattal összefüggésben, és a kiválasztott országok jogalkotásának kontextusában vizsgáljuk. Erre a vizsgálatra azért van szükség, hogy egy olyan elméletet alakítsunk ki, melyben elhelyezhetjük a vádalku és az egyenlőség elve követelményei között húzódó feszültséget.

A negyedik fejezet az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés kérdéséről szól. Ez a fejezet a disszertáció szíve, a vádalku legfontosabb kérdése. A védő az összekötő kapocs a tárgyalás és a vádalku között. Ez a fejezet a hatékony védelem és a vádalku az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága és az EJEK általi értelmezésének problémáit tárgyalja. A dolgozat azt az álláspontot képviseli, hogy egyik bíróság által végzett vizsgálatok sem megfelelően világosak. Az előző fejezetekben bemutatottak alapján a negyedik és ötödik fejezetekben kerül tárgyalásra a vádalku témája.

Az ötödik fejezet felveti a vádalku modern eljárásokban betöltött szerepének kérdését, így felveti az abszolút vagy valószínű valóság felülvizsgálatának kérdését. Ez egy olyan kihívás, amely a tisztességes eljárásról való jog újragondolásával egy olyan új keretet biztosítana, amelyben a vádalku nem sérti a vádlott jogait.

A hatodik fejezet az ötödik fejezet által felvetett elméleti kérdésekre épül és a vádalku meghatározását és ennek értelmezését nyújtja. A vádalku gyakorlatának egy történeti fejlődését és jelenlegi alkalmazását mutatja be öt választott országban. A fellelezhető hasonlóságok és különbségek ebben a fejezetben kerülnek bemutatásra. Továbbá számos jogesetet vizsgáltunk meg annak érdekében, hogy a vádalku gyakorlati alkalmazását megfelelően vizsgáljuk meg.

A hatodik fejezet összefoglalja a dolgozatban kifejtett érveket. A vádalkuról szóló vizsgálatok számos országban az mutatják, hogy a vádalku gyakorlata jelentősen megváltozott az eredeti szándékhoz képest. Ahogy a német és olasz esetek mutatják, a vádalkunak vannak alkotmányos korlátai, amelyek a jog kreatív alkalmazását eredményezték. Olaszország egy olyan ország, ahol a vádalku gyakorlata átalakult, és mára inkább egy rövidített eljárásról hasonlít. Ez a helyzet különösen problémás, mivel a vádlott nem jut hozzá a tárgyalás előnyeihez és a tisztességes eljárás biztosítékaihoz sem.

A vádalku tagadhatatlanul meghatározó erő a büntetőügyekben, és így foglalkozni kell az alapvető jogok megsértésével. A vádalku eredeti formájában jó jogintézmény. Azonban tágabb környezetben használva egy egyenlőtlen eljárást eredményezhet. Nyilvánvaló, hogy a jogi biztosítékokat meg kell erősíteni a vádlott védelme érdekében. Ezen problémák fényében, a hetedik fejezet levon néhány következtetést és ajánlást tesz a jövőre nézve, amely lehetővé teszi a vádalku megfelelő gyakorlását.

4 A dolgozat eredményei

A PhD dolgozat a vizsgált téma szakirodalmi forrásait bővíti. Ennek az az oka, hogy eddig a szakirodalom vagy csak a tisztességes eljárást vizsgálta, vagy a vádalkut elemezte, de eddig soha nem kapcsolták össze a két téma elemzését.

Ezen kívül a disszertáció a hatékony védelemmel kapcsolatos kérdést is vizsgálja a vádalku folyamatában.

A disszertáció arra a kérdésre próbál választ adni, hogy vádalku által az igazságosságszolgáltatásban jelentkező a gyorsított eljárás miatt újra kell-e gondolnunk a tisztességes eljáráshoz való jog fogalmát?

Ez a kérdés a disszertáció legfőbb kérdése, és hamar nyilvánvalóvá vált, hogy a hagyományos tárgyalás több formát öltött. Ez a jelenség azt mutatja, hogy a jog és az igazságszolgáltatás alkalmazkodik a változó körülményekhez annak érdekében, hogy az eljárás továbbra is megfelelő és alkalmazható legyen. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a vádalku igen fontos szerepet játszik az igazságszolgáltatási rendszerekben, de elengedhetetlen, hogy jobban szabályozzák, és hogy a vádlott számára jogi biztosítékokat biztosítsanak.

Tagadhatatlanul szükség van egy gyors és hatékony igazságszolgáltatásra, amelynek elérésére a vádalku kiváló eszköz arra. Ennek ellenére ennek óvatos alkalmazása szükséges.

5 Javaslatok

A tisztességes eljáráshoz való jog aktuális téma, amellyel kapcsolatban az egyik probléma, hogy hogyan is lehet definiálni, illetve az EU tagállamainak közös gyakorlatában hogyan lehetne alkalmazni.

Az EU hatásköreinek bővülésével és azzal, hogy egyre több büntető igazságszolgáltatási rendszert próbál harmonizálni, nagy szükség van büntető eljárásjogi reformokra és az egyes államok igazságszolgáltatási gyakorlatainak megváltoztatására, annak érdekében, hogy ezek ne sértsék meg az EJEE 6. cikkét. Európa nemzeti bíróságai jelenleg azon az úton haladnak, hogy „biztosítsák, hogy az eljárás átfogó tisztessége ne sérüljön.” Az EJEE alapelveinek értelmezésében segítséget nyújt az EJEB iránymutatása, de ez államtól függően változik. Éppen ezért van az, hogy a tagállamok szoros együttműködésén keresztül kell a szabadság, biztonság és jog megerősítésén dolgozni. Ez csak azáltal érhető el, hogy a tagállamok közösen és kölcsönösen biztosítsák (ha biztosítják), hogy a vádlottak jogai védelmének tiszteletben tartásával hoznak ítéleteket.

A dolgozat azt mutatta be, hogy a tisztességes tárgyalásnak magában kell foglalnia olyan elemeket, mint a jogi segítséghez való hozzáférés joga illetve, az ártatlanság védelme. Különböző igazságszolgáltatási fogalmak és elméletek elemzése alapján kiderült, hogy a vádalku gyakorlata számos hiányosságot mutat. A hiányok lehetséges megoldásai feltérképezésre kerültek és bizonyítást nyert, hogy több ártatlant ítélnék el azokban az államokban, amelyekben az ártatlanság védelme és a bűnösség megfelelő bizonyítása nincs tiszteletben tartva. Ezt a tényezőt elismerte az Európai Parlament és Tanács azáltal, hogy elfogadták az ártatlanság védelméről és a tárgyaláson való részvétel jogáról szóló

irányelvet. A vádalkunak az a szerepe a modern eljárásban, hogy megkérdőjelezze az igazságszolgáltatás működésnek módját. Minden vizsgált ország büntetőeljárás rendszerének integráns része a vádalku gyakorlata. Jelen dolgozatban rávilágítottunk, hogy nagyon fontos megvizsgálni az „igazság” szerepét ezekben a jogrendszerekben.

Az igazságos és tisztességes eljárási rendszernek nem központi kérdése az igazság keresése. De akkor mi is a cél? Feltételezhetjük, hogy az a fordulat, hogy „az igazat, a teljes igazat és csakis az igazat vallom, Isten engem úgy segítjen”, nem állja meg a helyét, hiszen ez egy elérhetetlen állapot. Az igazság keresése nem más, mint egy hazugság, ami mögé az ügyvédek és bírák bújnak.

Ez a dolgozat azt javasolja, hogy a részvétel elvét két, egymással összefüggő részre bontsuk: az értesüléshez és a meghallgatáshoz való jogra.

Azt javasoljuk, hogy az EU találjon megoldásokat a fennálló eltérések orvoslására, különös tekintettel arra, hogy a vádalkuban az ártatlanság vélelmének kérdését, sajnálatos módon, figyelmen kívül hagyják. Ez a gyakorlat olyan joghézaggyá vált, amely jogi bizonytalansághoz vezet, amelyben azt feltételezik, hogy az alperes bűnös ahelyett, hogy az ártatlanság vélelmében részesülne. Az a szomorú igazság, hogy egyes vádlottak bűnösnek vallják magukat, miközben ártatlanok, míg mások bűnösök ugyan, de nem az adott vádban.

A jogi védelemhez való jog mindenképp kapcsolódik az igazságszolgáltatáshoz való joghoz. Ezt támasztja alá az EJEB ítélete a Salduz v. Törökország ügyben.

Az EJEB-nak egyértelmű irányelveket kell lefektetnie arra vonatkozóan, hogy a tagállamoknak milyen biztosítékokat kell nyújtani az alperesek számára a vádalku eljárás során.

A nem egyértelmű irányelvek mellett még a Salduz v. Törökország ügyben hozott döntés részleteit is pontosítani kell. A döntéshozatal óta nem következetes a joggyakorlat azzal kapcsolatban, hogy mikor és hogyan kell tájékoztatni a vádlottat az ügyvédhez való jogáról.

A dolgozat arra a következtetésre jutott, hogy a hatékony és tisztességes jogi védelemhez való jog sérülése kardinális kérdés mind Európában, mind az Egyesült Államokban.

Ez a gyakorlat azt az alapvető elvet is csorbítja, mely szerint a mind a tárgyalásnak, mind pedig az igazságügyi adminisztrációnak nyilvánosnak kell lennie.

Az ehhez kapcsolódó probléma az, hogy a vádalku lehetősége csökkenti a börtönbüntetés elrettentő erejét.

6 Publikációk

1. Cheesman, S. J. (2014). An Overview of Fair Trial Standards and National Security from a Comparative Perspective in Comparative Analysis of Fair Trial in Light of Judicial Independence. Springer. ISBN: 978-3-319-01216-2
2. Cheesman, S. J. (2013). European Criminal perspectives on the right to a fair trial in Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Kiadványsorozata. Ed. Fantolt Zs. and Gácsi A. E., Generál Nyomda Kft. Szeged, ISBN: 978-963-306-142-8

3. Cheesman, S. J. (2011). The Lisbon Treaty a Step Closer to making Europe more 'just'? Rola Trybunalow i Doktryny w Prawie Miedzynarodowym / Role of Tribunals and Doctrine in International Law. Edited by Piotr Sosnowski and Anita Garnuszek ISBN: 978-83-931732-3-5.
4. Cheesman, S. J. (2011). Hungary's Presidency: Creating a Europe of Law and Justice, DOSZ Kiado Tavaszi Szel ISBN:978 615 5001 33 8
5. Cheesman, S. J.(2011). The Right to a Fair Trial? A Comparative Analysis. Szeged. Gondolat Kiado ISBN:978 963 693 290 9
6. Cheesman, S. J.(2010). Terrorism and the Right to a Fair Trial. Budapest. Hungarian Europe Society. Central European University Publishers